

Informatie voor de raad

Onderwerp	-	Werken onder de Omgevingswet
Portefeuillehouder	-	A. Schuurman (wethouder)
Eenheid	-	Visie en Strategie
Contactpersoon	-	Melanie Gils – van der Loo
Contactgegevens	-	m.gils@dalfsen.nl
Openbaarheid	-	Openbaar

Behandeld in collegevergadering van	22 september 2020
Behandeling in raadsvergadering van	26 oktober 2020

Kernboodschap:

Het college van B&W stelt u voor kennis te nemen van:
De Visualisatie Werken onder de Omgevingswet (op hoofdlijnen)

Toelichting:

De Omgevingswet brengt een nieuwe manier van werken met zich mee. Met deze nieuwe manier van werken wordt bijgedragen aan de verbeterdoelen van de Omgevingswet. Daarnaast zorgen we met de nieuwe manier van werken dat we kunnen voldoen aan de wettelijke vereisten die de Omgevingswet aan gemeenten stelt. Dalfsen heeft in het ontwikkelen en ontwerpen van het werken onder de Omgevingswet actief samengewerkt in de regio (en blijft dat ook de komende tijd nog doen). Gemeenten en betrokken ketenpartners in Regio IJsselland hebben in 2019 deelgenomen aan de Try-Out DSO vanuit het Ministerie van BZK, de UvW en de VNG. Doel van deze Try-Out was het inzichtelijk krijgen van werkprocessen onder de Omgevingswet, de onderlinge samenwerking tussen gemeenten en ketenpartners en de inrichting van het Digitaal Stelsel Omgevingswet. Dalfsen heeft actief deelgenomen aan de Try-Out DSO en het voortouw genomen om samen met de VNG en het ministerie van BZK te komen tot een visualisatie van de voorgenomen inrichting van de samenwerking en de werkprocessen bij gemeenten onder de Omgevingswet. Op basis van deze visualisatie is onder andere de Omgevingstafel IJsselland tot stand gekomen en is Dalfsen intern aan de slag gegaan om de implementatie van de Omgevingswet goed voor te bereiden. Omdat we nu op het punt staan om definitieve inrichtingskeuzes te maken (rollen, DSO en werkprocessen) is het goed om uw raad mee te nemen in de voorgestelde werkwijze op hoofdlijnen.

Vervolg:

Op basis van de Visualisatie Werken onder de Omgevingswet (op hoofdlijnen) zullen het komende jaar enkele inrichtingsvoorstellen op detailniveau volgen. Een gedeelte van de besluitvorming zal door het college uitgevoerd worden. Als raad bent u echter aan zet op de onderwerpen: adviesrecht en delegatie, gemeentelijke adviescommissie omgevingskwaliteit en de kaders voor participatie in het Omgevingsplan. Het is daarom goed om kennis te nemen van de Visualisatie Werken onder de Omgevingswet en de plek van de betreffende onderwerpen daarin.

Bijlagen:

1. Visualisatie Werken onder de Omgevingswet (op hoofdlijnen)
2. Toelichting bij Visualisatie Werken onder de Omgevingswet (op hoofdlijnen)

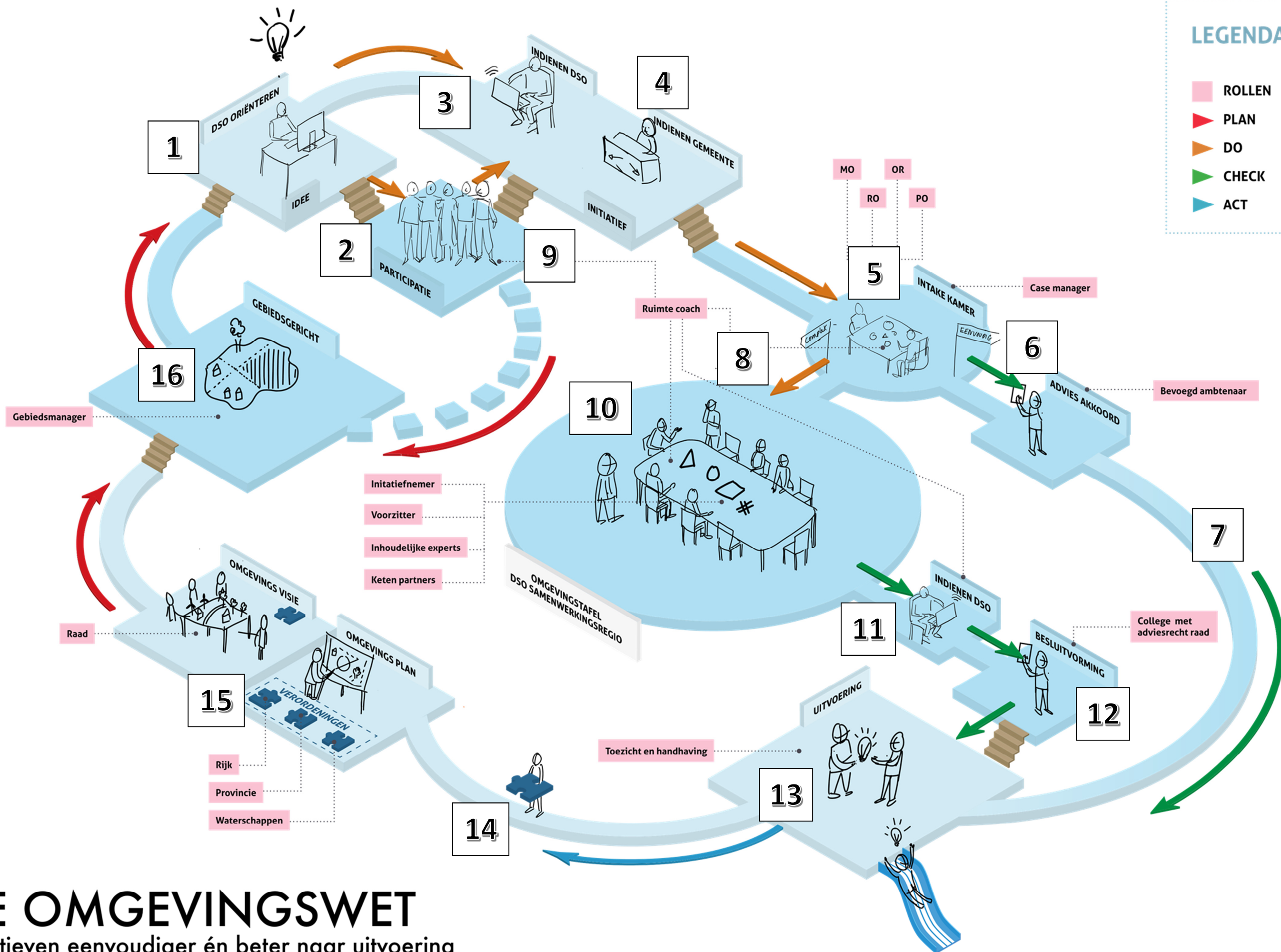
Burgemeester en wethouders van de gemeente Dalfsen,

de burgemeester
drs. E. van Lente

de adjunct-gemeentesecretaris
H.J. van der Woude

LEGENDA

- ROLLEN
- ▶ PLAN
- ▶ DO
- ▶ CHECK
- ▶ ACT

DE OMGEVINGSWET

Initiatieven eenvoudiger én beter naar uitvoering

Toelichting bij Visualisatie Werken onder de Omgevingswet (schema op hoofdlijnen)

Gemeenten en betrokken ketenpartners in Regio IJsselland hebben in 2019 deelgenomen aan de Try-Out DSO vanuit het Ministerie van BZK, de UvW en de VNG. Doel van deze Try-Out was het inzichtelijk krijgen van werkprocessen onder de Omgevingswet, de onderlinge samenwerking tussen gemeenten en ketenpartners en de inrichting van het Digitaal Stelsel Omgevingswet. Dalfsen heeft actief deelgenomen aan de Try-Out DSO en het voortouw genomen om samen met de VNG en het ministerie van BZK te komen tot een visualisatie van de voorgenomen inrichting van de samenwerking en de werkprocessen bij gemeenten onder de Omgevingswet. Op basis van deze visualisatie is onder andere de Omgevingstafel IJsselland tot stand gekomen en is Dalfsen intern aan de slag gegaan om de implementatie van de Omgevingswet goed voor te bereiden. Omdat we nu op het punt staan om definitieve inrichtingskeuzes te maken (rollen, DSO en werkprocessen) is het goed om het college en de raad mee te nemen in de voorgestelde werkwijze op hoofdlijnen en het college voor te stellen om in te stemmen met de voorgestelde werkwijze op hoofdlijnen.

De werkwijze kent een aantal stappen die met de visualisatie inzichtelijk zijn gemaakt en hieronder nader worden toegelicht.

Visualisatie Werken onder de Omgevingswet

1. De initiatiefnemer heeft een idee en gaat zich oriënteren

Elk traject begint met een initiatiefnemer die een idee of een plan heeft. Hij (of zij) wil iets ontwikkelen in de fysieke leefomgeving, zoals een woning, bedrijfspand, inbreidingslocatie of een zonnenveld, of hij wil een activiteit uitvoeren die gevolgen heeft voor de fysieke leefomgeving, zoals het wijzigen van het gebruik van een pand, het plaatsen van voertuigen of het lozen van afvalwater. Initiatiefnemers kunnen inwoners, bedrijven of organisaties zijn. Ook de gemeente kan een initiatiefnemer zijn.

De initiatiefnemer gaat zich oriënteren op de mogelijkheden om zijn plan te realiseren. Dit doet hij door het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) te raadplegen. Het DSO is de opvolger van het OLO, AIM en ruimtelijkeplannen.nl. In het DSO kan de initiatiefnemer een vergunningcheck doen of op de kaart zien welke regels voor zijn gebied gelden. Voor de gemeente is het van belang dat we de juiste informatie en regelgeving op een goede manier via het DSO beschikbaar stellen, zodat initiatiefnemer en gemeente weten waar ze aan toe zijn.

2. De initiatiefnemer haalt belangen op

Participatie is een indieningsvereiste onder de Omgevingswet. Dit betekent dat iedereen die een omgevingsvergunning aanvraagt moet aangeven of en hoe hij geparticipeerd heeft en wat daarvan de resultaten zijn. Gemeente Dalfsen stimuleert participatie in een vroeg stadium, participatie zorgt voor draagvlak en kan een initiatief of plan verbeteren. Dalfsen heeft hiervoor de leidraden participatie voor initiatiefnemers en omwonenden opgesteld. Initiatiefnemers worden gestimuleerd om vroegtijdig een stakeholder en impactanalyse te maken. Op basis daarvan kan de initiatiefnemer inschatten of hij zelf alvast participatie kan uitvoeren (eenvoudige initiatieven) of dat het verstandiger is om eerst contact met de gemeente op te nemen¹ (complexe initiatieven). Hoe de initiatiefnemer participatie toepast is vormvrij. Bij complexe initiatieven kan de gemeente hier via de ruimtecoach² wel in adviseren. De gebiedsmanager³ speelt bij participatie en het ophalen van belangen een rol. Hij heeft zicht op de belangen van omwonenden en andere zaken die spelen in een bepaald gebied en kan de ruimtecoach en initiatiefnemer hier verder bij adviseren.

3. De initiatiefnemer dient een aanvraag in voor een omgevingsvergunning

Bij eenvoudige initiatieven, denk bijvoorbeeld aan kleine wijzigingen op of aan de woning, kan de initiatiefnemer direct een aanvraag voor een omgevingsvergunning indienen. Hij moet daarbij

---

¹ Zie stap 4 Visualisatie Werken onder de Omgevingswet.

² Zie stap 8 Visualisatie Werken onder de Omgevingswet.

³ Zie stap 16 Visualisatie Werken onder de Omgevingswet.

aangeven of en hoe hij heeft geparticipeerd. Een aanvraag voor een omgevingsvergunning wordt via het DSO⁴ ingediend.

4. De initiatiefnemer meldt zich bij de gemeente of dient een aanvraag voor een vooroverleg in

Bij complexere initiatieven neemt de initiatiefnemer bij voorkeur contact op met de gemeente of dient een verzoek in voor een vooroverleg. Dit gebeurt bij voorkeur ook via het DSO. Zo niet, dan legt de behandelend ambtenaar de aanvraag alsnog vast in het DSO. Door al in een vroeg stadium in contact te staan, kan de gemeente al vroeg in het traject adviseren over de te nemen stappen en vormgeving van het initiatief. Hierdoor wint het initiatief aan kwaliteit en zal het vergunningetraject soepeler verlopen. Dit is noodzakelijk omdat het merendeel van de vergunningaanvragen straks onder de Omgevingswet via de reguliere procedure van 8 weken vergund moeten worden. Het vooroverleg wordt daarmee belangrijker.

5. Alle initiatieven komen op de intaketafel

Alle initiatieven die binnenkomen bij de gemeente (via een aanvraag voor een omgevingsvergunning of een vooroverleg) worden op de gemeentelijke intaketafel behandeld. Aan deze tafel zitten betrokken ambtenaren vanuit de eenheden Publieksdienstverlening en Ruimtelijke Ontwikkeling, maar soms ook Openbare Ruimte en Maatschappelijke Ondersteuning. Al naar gelang de inhoud van het initiatief wordt bepaald wie intern verantwoordelijk is en hoe het traject er verder uit zal zien. Uitgangspunt is dat alle initiatiefnemers te maken hebben met 1 vast aanspreekpunt bij de gemeente.

Op of na de intaketafel wordt ook bepaald of advies van de gemeentelijke adviescommissie omgevingskwaliteit moet worden ingewonnen. De gemeentelijke adviescommissie vervangt de stadsbouwmeester en monumentencommissie en moet minimaal kunnen adviseren over rijksmonumenten. Vaak wordt deze advisering uitgebreid met overige monumentenadvisering en welstandsadvisering. Gemeenten zijn verplicht om een gemeentelijke adviescommissie omgevingskwaliteit in te stellen onder de Omgevingswet. De raad stelt de adviescommissie in en benoemt de leden ervan.

6. Eenvoudige initiatieven krijgen een casemanager toegewezen en worden via de snelserviceformule behandeld.

Eenvoudige initiatieven krijgen een casemanager toegewezen en gaan direct het vergunningetraject in. We volgen hiervoor de door de VNG ontwikkelde snelserviceformule. De verwachting is dat ca. 70% van de aanvragen via de snelserviceformule behandeld kan worden. De casemanager zal in veel gevallen iemand van de eenheid Publieksdienstverlening zijn. De casemanager fungeert als eerste aanspreekpunt voor de initiatiefnemer, haalt intern bij collega's en soms bij externe adviseurs de juiste informatie op en zorgt voor een snelle verlening van de omgevingsvergunning.

7. Eenvoudige initiatieven kunnen snel tot uitvoering komen

De ambitie voor eenvoudige initiatieven is om deze binnen 5 werkdagen te kunnen vergunnen. Dit betekent dat initiatiefnemers snel tot uitvoering over kunnen gaan. Voorwaarde hiervoor is wel dat aanvragen voor een omgevingsvergunning compleet worden ingediend en dat het initiatief voldoet aan de regels van het Omgevingsplan. Op dit moment is de helft van de snelservice-aanvragen niet volledig. Dit kost onnodig veel tijd en energie. Daarom zetten we in op het verbeteren van de gemeentelijke website en vragenbomen in het DSO. O.a. het toevoegen van vragenbomen voor indieningsvereisten en het toevoegen van de sneltoetscriteria voor welstand op de gemeentelijke website kan ervoor zorgen dat aanvragen volledig worden ingediend.

8. Complexe initiatieven krijgen een ruimteteam toegewezen

---

⁴ Het is mogelijk om alvast een kijkje te nemen in de beta-omgeving van het DSO: dmo.omgevingsloket.overheid.nl.

Als op de intaketafel wordt geconstateerd dat het om een complex⁵ initiatief gaat, dan krijgt de initiatiefnemer een ruimtecoach toegewezen. De ruimtecoach is een casemanager+ en fungeert net als de casemanager als eerste aanspreekpunt voor de initiatiefnemer. De ruimtecoach adviseert de initiatiefnemer daarnaast over zijn idee of plan, de te volgen stappen om tot een aanvraag voor een omgevingsvergunning te kunnen komen en de bijbehorende participatie. Ook is de ruimtecoach de aangewezen persoon om het initiatief te pitchen aan de Omgevingstafel⁶ en extern advies in te winnen.

9. (Aanvullende) participatie

Bij complexe initiatieven kan het raadzaam zijn om (aanvullende) participatie toe te passen. De ruimtecoach adviseert de initiatiefnemer daarbij. Nadat de initiatiefnemer met direct belanghebbenden en omwonenden in gesprek is geweest, kan hij overige belanghebbenden benaderen en uitnodigen voor een bijeenkomst, werkatelier of andere vorm van participatie. De initiatiefnemer kan er ook voor kiezen om een aantal raadsleden of een wethouder uit te nodigen voor een informatieavond. Op die manier krijgen zij een goed beeld van het initiatief en de belangen die spelen. Dit helpt hen in de besluitvorming over het initiatief. Bij zeer complexe initiatieven met veel tegengestelde belangen kan de gemeente aanbieden om een onafhankelijke procesbegeleider in te zetten. De procesbegeleider begeleidt het participatieproces en zorgt ervoor dat deelnemers op goede wijze met elkaar in gesprek blijven en belangen evenredig boven tafel komen. De procesbegeleider is geen medewerker van de gemeente, maar wordt extern ingehuurd. De procesbegeleider heeft bij het traject voor de Natuurboerderij in Nieuwleusen zijn nut bewezen, maar zou bijvoorbeeld ook ingezet kunnen worden bij grote energietransitie projecten of initiatieven met impact op gezondheid en welzijn van inwoners.

10. Omgevingstafel IJsselland.

Complexe initiatieven waarbij advies vanuit meerdere ketenpartners moet worden ingewonnen worden behandeld aan de Omgevingstafel IJsselland. Aan deze tafel zijn alle ketenpartners vertegenwoordigd: gemeenten, Provincie Overijssel, Waterschap Drents Overijsselse Delta, de Omgevingsdienst, de Veiligheidsregio en de GGD. Aan de Omgevingstafel wordt een initiatief gezamenlijk besproken, waardoor een integraal advies afgegeven kan worden. Het kan zijn dat een initiatief tot wel drie maal op de Omgevingstafel besproken wordt, van idee tot definitief ontwerp, waarbij de advisering wordt gebruikt om het initiatief te verbeteren en te versterken. Initiatieven moeten drie weken van te voren worden aangeleverd voor de Omgevingstafel. Ketenpartners krijgen zo de mogelijkheid om het initiatief goed te behandelen. Direct na bespreking op de Omgevingstafel ontvangt de gemeente (in de vorm van ruimtecoach) een integraal advies, waarmee hij naar de initiatiefnemer terug kan. Het is vanwege de doorlooptijden van de Omgevingstafel van belang dat initiatieven al in de fase van vooroverleg naar de Omgevingstafel gebracht worden. Het is bijna niet te doen om binnen de 8-weeken procedure advies van de Omgevingstafel in te winnen.

11. De initiatiefnemer dient een aanvraag in voor een omgevingsvergunning

Wanneer bij complexe initiatieven alle belangen boven tafel zijn (via participatie en advies van de Omgevingstafel) en het idee van de initiatiefnemer is omgevormd tot een definitief ontwerp, is het tijd om een aanvraag voor een omgevingsvergunning in te dienen. Dit gebeurt via het DSO.

12. Besluitvorming (met adviesrecht raad)

De ruimtecoach is ook in het vergunning traject het eerste aanspreekpunt en houdt zicht op het traject van vergunningverlening. Bij complexe initiatieven gaat het in de meeste gevallen om initiatieven die niet 1-op-1 binnen het Omgevingsplan passen. Een initiatief kan in sommige gevallen dan toch vergund worden in het belang van een evenredige toedeling van functies aan locaties. Het college besluit over omgevingsvergunningen. De raad heeft geen instemmingsrecht. De Verklaring van geen

---

⁵ Bij complexe initiatieven kan het gaan om initiatieven in afwijking van het Omgevingsplan, waarbij een grote impact op de omgeving of tegenstrijdige belangen worden verwacht en/of waarbij meerdere ketenpartners betrokken zijn. Bij complexe initiatieven zal het voornamelijk gaan om ruimtelijke initiatieven, waarbij RO een rol heeft in de advisering.

⁶ Zie stap 10 Visualisatie Werken onder de Omgevingswet.

bedenkingen komt onder de Omgevingswet te vervallen. In situaties waarin wordt afgeweken van het Omgevingsplan, kan de raad echter wel gebruik maken van het adviesrecht. De gemeenteraad is in beginsel niet betrokken bij buitenplanse omgevingsvergunningen, maar kan wel gevallen aanwijzen waarbij de raad van deze adviseursrol gebruik wil maken. Het advies van de raad is bindend voor het college. Het adviesrecht moet binnen de 8-weken procedure worden uitgevoerd. In september 2020 gaat de raad hierover in gesprek (in welke gevallen wil de raad gebruik maken van het adviesrecht en hoe wordt het adviesrecht procedureel ingericht). Het is goed om de raad al in het stadium van het vooroverleg te informeren over initiatieven en in sommige gevallen zelfs te betrekken bij de participatie. Hierdoor heeft de raad meer tijd om een goede belangenafweging te maken en stelling in te nemen.

13. Uitvoering: rol voor toezicht en handhaving

Na besluitvorming door het college, eventueel met advies van de raad en met inachtneming van eventuele bezwaar en beroep procedures, kan de initiatiefnemer over gaan tot uitvoering van zijn initiatief. Toezicht en handhaving houdt zicht op de juiste uitvoering van de aangevraagde vergunning en de algemene en specifieke zorgplichten. Het is van belang dat toezicht en handhaving nauw betrokken wordt bij de vormgeving van het Omgevingsplan. De regels uit het Omgevingsplan dienen kritisch beoordeeld te worden op bijdrage aan de maatschappelijke doelen uit de Omgevingsvisie. Toezicht en handhaving signaleert als eerste knelpunten in regelgeving in de praktijk en kan daarbij een belangrijke rol spelen in het aanpassen en verbeteren van de regels en het beleid in de beleidscyclus.

14. Puzzelstukjes in het Omgevingsplan (achteraf repareren)

Wanneer een initiatief in strijd met het Omgevingsplan, maar in het belang van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties is vergund, zal deze wijziging in regelgeving moeten worden opgenomen in het Omgevingsplan. Dit moet binnen 5 jaar na vergunningverlening gerealiseerd zijn.

15. Dynamische documenten

Het Omgevingsplan en de Omgevingsvisie zijn daarmee dynamische documenten, die op basis van nieuwe ontwikkelingen continu gewijzigd kunnen worden. Gemeenten zijn niet meer verplicht om een Omgevingsplan binnen 10 jaar te vernieuwen, zoals nu met bestemmingsplannen het geval is. Het proces werken onder de Omgevingswet zoals hierboven beschreven kan worden ingepast in de beleidscyclus van plan-do-check-act. Hierbij is de laatste stap 'act' het aanpassen van de beleidsdocumenten aan de knelpunten en ontwikkelingen in de praktijk. Hiermee geeft de Omgevingswet invulling aan de wens om een wendbare overheid te zijn die voldoende ruimte en flexibiliteit biedt voor nieuwe ontwikkelingen en behoeften vanuit inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties. De Omgevingsvisie en het Omgevingsplan worden in samenspraak met Rijk, Provincie en Waterschap opgesteld en aangepast. De raad beslist over de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan, maar kan wijzigingen in het Omgevingsplan via delegatie overlaten aan het college.

16. De gebiedsmanager

De gebiedsmanager is de gemeentelijke spin in het web voor de Omgevingswet en de verbinder in het veld. De gebiedsmanager geeft uiting aan de behoefte van de gemeente Dalfsen om nabijheid met inwoners te zoeken en meer naar buiten toe te gaan. De gebiedsmanager heeft zicht op initiatieven en activiteiten, maar weet ook wat de maatschappelijke doelen voor de fysieke leefomgeving vanuit de Omgevingsvisie zijn en welke mogelijkheden het Omgevingsplan biedt voor gebruik van diezelfde fysieke leefomgeving. De gebiedsmanager onderhoudt contacten met organisaties, verenigingen en andere spelers in het veld en weet welke belangen er leven. Hiermee kan hij gerichte input leveren voor het wijzigen van de Omgevingswetinstrumenten, maar weet hij ook snel initiatieven te identificeren, af te wegen welke mogelijkheden een initiatiefnemer heeft en door te verwijzen naar het DSO en de gemeente. De gebiedsmanager speelt een belangrijke rol aan de voorkant van het planproces, in de begeleiding van initiatiefnemer en omwonenden en door het college te voorzien van de juiste of aanvullende informatie in het besluitvormingsproces. De gebiedsmanager zal intensief samen gaan werken met MDT's, SKT's en wijkteams.